

Enkele fragmenten uit een gesprek met Michel Cardena op 12-4-1981.
AS (Aggy Smeets): Waaron ging je in 1968 op video over?

MC (Michel Cardena): Video is een direct medium, je ziet het resultaat meteen. Ik kan heel slecht tegen de spanning van het wachten. Je kan heel veel informatie geven - synchronon - over verschillende aspecten van een gebeurtenis of voorwerp. Met dit medium ben je in staat verschillende ruimtes met elkaar in relatie te brengen.

Video is een procesmatige ontwikkeling. Video is een van de milieu-vriendelijkste technische media... het is democratisch.

AS Wat is video voor jou?

MC Video is het verlengde van mijn libido. Alles in deze wereld is libido. Het is de kracht achter alles. Ik beschouw video als het medium bij uitstek om (visuele) informatie te geven.

AS Ik zie daar een tekst op de muur hangen, 'Video is vacation of art'. Wat houdt dat voor je in?

MC Video is iets waar je mee kunt spelen. In de toekomst, als de apparatuur goedkoper wordt, kan ik me voorstellen dat video zoets wordt als radioamateurisme. Iedereen een zender, zodat iedereen die creatief is er iets mee kan doen. Maar er zullen altijd maar enkele mensen zijn die werkelijk vernieuwend bezig zijn. Net als bij schaken: miljoenen mensen schaken, toch zijn er maar een handvol mensen die werkelijk nieuwe combinaties vinden.

AS Wat betekent een TV uitzending van Somos Libres? voor jou?

MC Dat mijn werk door een grotere groep mensen gezien kan worden. Ik ben niet zo geïnteresseerd in de vraag of mijn werk goed of slecht wordt. Mijn visie is dat hoe meer mensen je kennen, ook je werk, hoe meer je leeft. Als ik in mijn studio blijf en niemand weet waar ik mee bezig ben, dan besta ik ook niet. Voor mij is leven communicatie. Ik werk juist met video en met zoveel mogelijk mensen te communiceren. Dus is een TV uitzending voor mij een groot orgasme.

AS Ben je erop uit om kijkgevoeltes te doorbreken?

MC Normaal gesproken wel. Toch geloof ik niet dat Somos Libres? kijkgevoeltes doorbrekend werkt.

AS Maar er is bijvoorbeeld geen dialoog, iets waarvan zeker het nederlandse TV publiek niet gewend is.

MC Nou, dat was bij de stomme film vroeger ook zo, beelden en muziek erbij. Ik ben dus eigenlijk terug gegaan in de tijd. Ik geloof ook niet dat ik echt bezig ben geweest met het maken van experimentele beelden.

AS In hoeverre was dit project voor jou dan wel een experiment?

MC Dat ligt meer op het gebied van werkmethode. Normaal werk ik altijd in mijn studio met mensen die mijn werk en methode goed kennen. De tijds-faktor is dan niet zo belangrijk.

Nu moest alles vanwege het budget binnen heel korte tijd gedaan worden. Dat was nieuw voor mij. Ik maak normaal ook nooit zo snel. Ik werk in korte tijd, improviserend, heel procesmatig. De vorm ligt nooit vast. Het is net als het opvoeden van een kind; daarbij spelen omstandigheden een grote rol. In mijn manier van werken is bovendien een zekere hang naar fatalisme. Zo ben ik normaal doe ik het belasting en het camerawerk zelf met met mensen waarmee ik vaak heb samengewerkt. In Rotterdam deden de cameramensen, de technici het dit keer voor mij. Deze werkwijze was heel verrissend en had als voordeel dat ik me helemaal op de beelden kon concentreren.

AS Ik zie Somos Libres? als een autobiografie op alfabet. Klopt dat?

MC Al mijn werk heeft een autobiografische aanleiding. Dat kan een anekdote zijn, of iets dat karakteristiek voor mij is. Al mijn werk, ook vroeger, is terug te leiden, maar lang niet altijd zichtbaar, tot mijn eigen wereld, tot mijzelf. Het persoonlijke element verbeeld ik op zeer uiteenlopende manieren: een allegorie, een heel sobere installatie, een fundamenteel vormonderzoek, enz...

AS Wat denk je dat jou onderscheidt van de gemiddelde TV programmaker?

MC Ik heb me niet afgevaardigd of dit project aanvaardbaar was voor het publiek. Niet uit moreel oogpunt maar omdat ik mij daar niet mee bezig houd. Ik heb geen concessies gedaan. Ik vind ook niet dat ik iets kan zeggen over wat het publiek wil.

AS Wat is Somos Libres? voor jou?

MC Een moralistische spreekwete met veel autobiografische elementen. Afrekening met mijn verleden. Verwijving van droom en werkelijkheid. Zelfonderzoek. Ik maak mij echt zorgen, om me heen zie ik herleving van repressie, burgerlijkheid, onvrijheid. Kijk naar ME, het milieu, radikale dienstweigeraars... Die paus! We moeten meer dan ooit oppassen, je wordt zelf aangetaast door deze kwalen.

1 De maatschappij dwingt tot individuele en sociale aanpassing. Lichtrijge anonimiteit. Het TV scherm als spiegel die de 'werkelijkheid' reflecteert. De gestileerde beleving. Individueel opgaan in een vanzelfsprekende conformiteit. Repressieve tolerantie als warme deken.

Society demands individual and social adjustment. Greyish anonymity. The TV screen being the mirror which reflects 'reality'. Stylized experience. Individual absorption in self-evident conformity. The warm blanket of repressive tolerance.

2 Een mensenleven, als zodanig een duidelijk gegeven, waarin persoonlijke vrijheid dagelijks opnieuw gedefinieerd moet worden. Het leven als een reis in de tijd. Kan het 'ik' binnen het ononderbroken veranderingsproces de konstante faktor zijn? Ongestraft?

A human life, a simple phenomenon as such, in which personal freedom must be redefined daily. Life as a journey into time. Can the 'self' be the constant factor within the uninterrupted process of change? Unpunished?

3 Geruistellende illusie. De machthebbers, vijanden, schuldigen krijgen bekend, zichtbaar, aanwijsbaar. Reeds evenlang wordt de eerste steen geworpen, in rimpelloos water.

Reassuring illusion. The rulers, enemies and culprits seem known, visible, exposable. For centuries on end the first stone has been cast in unruffled waters.

4 Somos Libres? Een video parabel voor Televisie Productie - Stichting De Appel, Amsterdam Scenario, montage, regie - Cardena Begeleiding - Joes Oudré Technische produktie - Johan Berends Kontinuitet en montage assistente - Nancy Ettes

Regie assistent - Andries Udink Scenario adviseer - Sipke Huismans Binnenvormen:

camera - Willem Heshusius, Harry Verschoten, Cees Platteschor

techniek - Rob Klatter, Jan Hogedoom

geluid - Tjeert Jongelin, August Seruas

Buitenvormen:

camera - Marcel de Graaf assistentie - Erik de Roos

Auteurs:

twee jongemannen - Marc Jonkers, Lázaro Prince

camera - Rob ter Haar

ober - Tjabele Heier

kardinalen - Frans Baake, Luuc van der Hoeve,

Peter ter Mors, Rolf Schoeber, Julius Visser

Muziek - Patricio Wang

uitvoerenden - Patricio Wang, Jaime Calabacero

Grafische vormgeving - Ben van Berkel

Ontwerp en realisatie kostums - Hedy Grünwald, Nanda Geuzebroek

Fotografie - Johan Chijsels

Somos Libres? werd opgenomen in het Audio-Visueel Centrum van de Erasmus Universiteit, Rotterdam, in opdracht van het Museum Boymans van Beuningen ter gelegenheid van Michel Cardena's tentoonstelling, 2 t/m 31 mei 1981.

Met dank aan - Janneke Koopman, Dik Kortekaas, Jan van Eyl, Carlos Flores, Jaime Báguena, Akademie voor Kunst en Industrie, Enschede, Akademie voor Beeldende Kunst, Arnhem, Gerrit Rietveld Akademie, Amsterdam.

Copyrights - Cardena Warning Up Etc. etc. etc. Company, Amsterdam

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie 1 inch PAL standard AMPEX

22 minuten, kleur, geluid

Somos Libres? is ook verkrijgbaar op 3/4 inch Umatic cassette.

Informatie - Stichting De Appel, Amsterdam telefoon - 020 - 25 56 51

Openingsuren - woensdag 11-18uur en 20-22uur, donderdag 11-18uur.

Somos Libres? Twee homoseksuele jongemannen leven in een land waar ze zich onderduik voelen. Ze besluiten

naar een ander land te gaan om de door hen zo begeerde vrijheid te vinden. Ze vertrek-

ken; tijdens de reis worden ze met allerlei verleidingen gekoncentreerd. Bij het bereiken van hun bestemming juichen ze blij: 'Somos Libres! Somos Libres!'. Al spoedig volgt echter de ont-

nuchtering. De zeer gesoekte vrijheid blijkt ook hier een mythe te zijn.

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie waarin Cardena op oorspronkelijke wijze waar-

schijnlijk de televisie van de maatschappij (weer) bedreigen, namelijk de kerk, het milita-

risme en de burgerlijkheid.

2 Een mensenleven, als zodanig een duidelijk gegeven, waarin persoonlijke vrijheid dagelijks opnieuw gedefinieerd moet worden. Het leven als een reis in de tijd. Kan het 'ik' binnen het ononderbroken veranderingsproces de konstante faktor zijn? Ongestraft?

A human life, a simple phenomenon as such, in which personal freedom must be redefined daily. Life as a journey into time. Can the 'self' be the constant factor within the uninterrupted process of change? Unpunished?

3 Geruistellende illusie. De machthebbers, vijanden, schuldigen krijgen bekend, zichtbaar, aanwijsbaar. Reeds evenlang wordt de eerste steen geworpen, in rimpelloos water.

Reassuring illusion. The rulers, enemies and culprits seem known, visible, exposable. For centuries on end the first stone has been cast in unruffled waters.

4 Somos Libres? Een video parabel voor Televisie Productie - Stichting De Appel, Amsterdam Scenario, montage, regie - Cardena Begeleiding - Joes Oudré Technische produktie - Johan Berends Kontinuitet en montage assistente - Nancy Ettes

Regie assistent - Andries Udink Scenario adviseer - Sipke Huismans Binnenvormen:

camera - Willem Heshusius, Harry Verschoten, Cees Platteschor

techniek - Rob Klatter, Jan Hogedoom

geluid - Tjeert Jongelin, August Seruas

Buitenvormen:

camera - Marcel de Graaf assistentie - Erik de Roos

Auteurs:

twee jongemannen - Marc Jonkers, Lázaro Prince

camera - Rob ter Haar

ober - Tjabele Heier

kardinalen - Frans Baake, Luuc van der Hoeve,

Peter ter Mors, Rolf Schoeber, Julius Visser

Muziek - Patricio Wang

uitvoerenden - Patricio Wang, Jaime Calabacero

Grafische vormgeving - Ben van Berkel

Ontwerp en realisatie kostums - Hedy Grünwald, Nanda Geuzebroek

Fotografie - Johan Chijsels

Somos Libres? werd opgenomen in het Audio-Visueel Centrum van de Erasmus Universiteit, Rotterdam, in opdracht van het Museum Boymans van Beuningen ter gelegenheid van Michel Cardena's tentoonstelling, 2 t/m 31 mei 1981.

Met dank aan - Janneke Koopman, Dik Kortekaas, Jan van Eyl, Carlos Flores, Jaime Báguena, Akademie voor Kunst en Industrie, Enschede, Akademie voor Beeldende Kunst, Arnhem, Gerrit Rietveld Akademie, Amsterdam.

Copyrights - Cardena Warning Up Etc. etc. etc. Company, Amsterdam

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie 1 inch PAL standard AMPEX

22 minuten, kleur, geluid

Somos Libres? is ook verkrijgbaar op 3/4 inch Umatic cassette.

Informatie - Stichting De Appel, Amsterdam telefoon - 020 - 25 56 51

Openingsuren - woensdag 11-18uur en 20-22uur, donderdag 11-18uur.

Somos Libres? Twee homoseksuele jongemannen leven in een land waar ze zich onderduik voelen. Ze besluiten

naar een ander land te gaan om de door hen zo begeerde vrijheid te vinden. Ze vertrek-

ken; tijdens de reis worden ze met allerlei verleidingen gekoncentreerd. Bij het bereiken van hun bestemming juichen ze blij: 'Somos Libres! Somos Libres!'. Al spoedig volgt echter de ont-

nuchtering. De zeer gesoekte vrijheid blijkt ook hier een mythe te zijn.

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie waarin Cardena op oorspronkelijke wijze waar-

schijnlijk de televisie van de maatschappij (weer) bedreigen, namelijk de kerk, het milita-

risme en de burgerlijkheid.

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie waarin Cardena op oorspronkelijke wijze waar-

schijnlijk de televisie van de maatschappij (weer) bedreigen, namelijk de kerk, het milita-

risme en de burgerlijkheid.

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie waarin Cardena op oorspronkelijke wijze waar-

schijnlijk de televisie van de maatschappij (weer) bedreigen, namelijk de kerk, het milita-

risme en de burgerlijkheid.

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie waarin Cardena op oorspronkelijke wijze waar-

2 Een mensenleven, als zodanig een duidelijk gegeven, waarin persoonlijke vrijheid dagelijks opnieuw gedefinieerd moet worden. Het leven als een reis in de tijd. Kan het 'ik' binnen het ononderbroken veranderingsproces de konstante faktor zijn? Ongestraft?

A human life, a simple phenomenon as such, in which personal freedom must be redefined daily. Life as a journey into time. Can the 'self' be the constant factor within the uninterrupted process of change? Unpunished?

3 Geruistellende illusie. De machthebbers, vijanden, schuldigen krijgen bekend, zichtbaar, aanwijsbaar. Reeds evenlang wordt de eerste steen geworpen, in rimpelloos water.

Reassuring illusion. The rulers, enemies and culprits seem known, visible, exposable. For centuries on end the first stone has been cast in unruffled waters.

4 Somos Libres? Een video parabel voor Televisie Productie - Stichting De Appel, Amsterdam Scenario, montage, regie - Cardena Begeleiding - Joes Oudré Technische produktie - Johan Berends Kontinuitet en montage assistente - Nancy Ettes

Regie assistent - Andries Udink Scenario adviseer - Sipke Huismans Binnenvormen:

camera - Willem Heshusius, Harry Verschoten, Cees Platteschor

techniek - Rob Klatter, Jan Hogedoom

geluid - Tjeert Jongelin, August Seruas

Buitenvormen:

camera - Marcel de Graaf assistentie - Erik de Roos

Auteurs:

twee jongemannen - Marc Jonkers, Lázaro Prince

camera - Rob ter Haar

ober - Tjabele Heier

kardinalen - Frans Baake, Luuc van der Hoeve,

Peter ter Mors, Rolf Schoeber, Julius Visser

Muziek - Patricio Wang

uitvoerenden - Patricio Wang, Jaime Calabacero

Grafische vormgeving - Ben van Berkel

Ontwerp en realisatie kostums - Hedy Grünwald, Nanda Geuzebroek

Fotografie - Johan Chijsels

Somos Libres? werd opgenomen in het Audio-Visueel Centrum van de Erasmus Universiteit, Rotterdam, in opdracht van het Museum Boymans van Beuningen ter gelegenheid van Michel Cardena's tentoonstelling, 2 t/m 31 mei 1981.

Met dank aan - Janneke Koopman, Dik Kortekaas, Jan van Eyl, Carlos Flores, Jaime Báguena, Akademie voor Kunst en Industrie, Enschede, Akademie voor Beeldende Kunst, Arnhem, Gerrit Rietveld Akademie, Amsterdam.

Copyrights - Cardena Warning Up Etc. etc. etc. Company, Amsterdam

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie 1 inch PAL standard AMPEX

22 minuten, kleur, geluid

Somos Libres? is ook verkrijgbaar op 3/4 inch Umatic cassette.

Informatie - Stichting De Appel, Amsterdam telefoon - 020 - 25 56 51

Openingsuren - woensdag 11-18uur en 20-22uur, donderdag 11-18uur.

Somos Libres? Twee homoseksuele jongemannen leven in een land waar ze zich onderduik voelen. Ze besluiten

naar een ander land te gaan om de door hen zo begeerde vrijheid te vinden. Ze vertrek-

ken; tijdens de reis worden ze met allerlei verleidingen gekoncentreerd. Bij het bereiken van hun bestemming juichen ze blij: 'Somos Libres! Somos Libres!'. Al spoedig volgt echter de ont-

nuchtering. De zeer gesoekte vrijheid blijkt ook hier een mythe te zijn.

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie waarin Cardena op oorspronkelijke wijze waar-

schijnlijk de televisie van de maatschappij (weer) bedreigen, namelijk de kerk, het milita-

risme en de burgerlijkheid.

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie waarin Cardena op oorspronkelijke wijze waar-

schijnlijk de televisie van de maatschappij (weer) bedreigen, namelijk de kerk, het milita-

risme en de burgerlijkheid.

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie waarin Cardena op oorspronkelijke wijze waar-

schijnlijk de televisie van de maatschappij (weer) bedreigen, namelijk de kerk, het milita-

risme en de burgerlijkheid.

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie waarin Cardena op oorspronkelijke wijze waar-

2 Een mensenleven, als zodanig een duidelijk gegeven, waarin persoonlijke vrijheid dagelijks opnieuw gedefinieerd moet worden. Het leven als een reis in de tijd. Kan het 'ik' binnen het ononderbroken veranderingsproces de konstante faktor zijn? Ongestraft?

A human life, a simple phenomenon as such, in which personal freedom must be redefined daily. Life as a journey into time. Can the 'self' be the constant factor within the uninterrupted process of change? Unpunished?

3 Geruistellende illusie. De machthebbers, vijanden, schuldigen krijgen bekend, zichtbaar, aanwijsbaar. Reeds evenlang wordt de eerste steen geworpen, in rimpelloos water.

Reassuring illusion. The rulers, enemies and culprits seem known, visible, exposable. For centuries on end the first stone has been cast in unruffled waters.

4 Somos Libres? Een video parabel voor Televisie Productie - Stichting De Appel, Amsterdam Scenario, montage, regie - Cardena Begeleiding - Joes Oudré Technische produktie - Johan Berends Kontinuitet en montage assistente - Nancy Ettes

Regie assistent - Andries Udink Scenario adviseer - Sipke Huismans Binnenvormen:

camera - Willem Heshusius, Harry Verschoten, Cees Platteschor

techniek - Rob Klatter, Jan Hogedoom

geluid - Tjeert Jongelin, August Seruas

Buitenvormen:

camera - Marcel de Graaf assistentie - Erik de Roos

Auteurs:

twee jongemannen - Marc Jonkers, Lázaro Prince

camera - Rob ter Haar

ober - Tjabele Heier

kardinalen - Frans Baake, Luuc van der Hoeve,

Peter ter Mors, Rolf Schoeber, Julius Visser

Muziek - Patricio Wang

uitvoerenden - Patricio Wang, Jaime Calabacero

Grafische vormgeving - Ben van Berkel

Ontwerp en realisatie kostums - Hedy Grünwald, Nanda Geuzebroek

Fotografie - Johan Chijsels

Somos Libres? werd opgenomen in het Audio-Visueel Centrum van de Erasmus Universiteit, Rotterdam, in opdracht van het Museum Boymans van Beuningen ter gelegenheid van Michel Cardena's tentoonstelling, 2 t/m 31 mei 1981.

Met dank aan - Janneke Koopman, Dik Kortekaas, Jan van Eyl, Carlos Flores, Jaime Báguena, Akademie voor Kunst en Industrie, Enschede, Akademie voor Beeldende Kunst, Arnhem, Gerrit Rietveld Akademie, Amsterdam.

Copyrights - Cardena Warning Up Etc. etc. etc. Company, Amsterdam

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie 1 inch PAL standard AMPEX

22 minuten, kleur, sound

Somos Libres? is ook verkrijgbaar op 3/4 inch Umatic cassette.

Informatie - Foundation De Appel, Amsterdam. Telephone - 020 - 25 56 51

Opening hours - Wednesday 11-18h., 20-22h. and Thursday 11-18h.

Somos Libres? Two young homosexual men are living in a country where they feel repressed. Therefore they decide to seek the desired freedom in another country. They set off; during the journey they are faced with a multitude of temptations. When they reach their destination they enthusiastically shout for joy: 'Somos Libres! Somos Libres!'. Soon, however comes the rude awakening. Even here, the long sought freedom turns out to be a myth.

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie waarin Cardena op oorspronkelijke wijze waar-

schijnlijk de televisie van de maatschappij (weer) bedreigen, namelijk de kerk, het milita-

risme en de burgerlijkheid.

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie waarin Cardena op oorspronkelijke wijze waar-

schijnlijk de televisie van de maatschappij (weer) bedreigen, namelijk de kerk, het milita-

risme en de burgerlijkheid.

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie waarin Cardena op oorspronkelijke wijze waar-

schijnlijk de televisie van de maatschappij (weer) bedreigen, namelijk de kerk, het milita-

risme en de burgerlijkheid.

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie waarin Cardena op oorspronkelijke wijze waar-

schijnlijk de televisie van de maatschappij (weer) bedreigen, namelijk de kerk, het milita-

risme en de burgerlijkheid.

Somos Libres? Een video parabel voor Televisie waarin Cardena op oorspronkelijke wijze waar-

2 Een mensenleven, als zodanig een duidelijk gegeven, waarin persoonlijke vrijheid dagelijks opnieuw gedefinieerd moet worden. Het leven als een reis in de tijd. Kan het 'ik' binnen het ononderbroken veranderingsproces de konstant